

Magda Stan

Cristian Vornicu

ISTORIE

**Sinteze și teste pentru
examenul de BACALAUREAT**

NICULESCU

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
Programa pentru examenul de bacalaureat la istorie	6
Sugestii pentru pregătirea examenului de bacalaureat la istorie	7
Examenul de bacalaureat național 2016 (sesiunea specială – 24 mai 2016) ...	8
Examenul de bacalaureat național 2016 (sesiunea iulie – 6 iulie 2016)	15
Examenul de bacalaureat național 2015 (sesiunea specială – 26 mai 2015) ..	22
Examenul de bacalaureat național 2015 (sesiunea iunie-iulie – 1 iulie 2015) ..	29
I. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	37
II. Secolul al XX-lea – între democrație și totalitarism.	
Ideologii și practici politice în România și în Europa	46
III. Constituțiile din România	61
IV. Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele al IX-lea-al XVIII-lea)	74
V. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele al XVIII-lea-al XX-lea)	87
VI. România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste	102
VII. Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității	116
VIII. România și concertul european; de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului al XX-lea	128
IX. România în perioada „Războiului Rece”	141
TESTE RECAPITULATIVE	148
Testul recapitulativ nr. 11 (Model de rezolvare)	191
BAREME DE EVALUARE ȘI DE NOTARE	196

Examenul de bacalaureat național 2016 Proba E. c)

Istorie

Sesiunea specială – 24 mai 2016

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională – profil artistic, toate specializările; – profil sportiv, toate specializările; – profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; – profil teologic, toate specializările.

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „După înlăturarea lui Cuza, se formează o locotenență domnească, cu rolul de a rezolva repede problemele tronului vacant, deoarece unele dintre puteri puneau unirea în pericol. Aducerea unui principe străin [...] era singura soluție viabilă. Astfel, la 10 mai 1866, în urma unui plebiscit, parlamentul proclamă solemn voinea României de a rămâne unită, «având în fruntea sa, pe Carol I [...]».

Printre primele acte importante înlăptuite sub noul domn se numără promovarea unei constituții [...]. Constituția din 1866 se baza pe nevoile societății românești exprimate și în programul de la 1848, în Convenția de la Paris (1858) și în Statutul lui Cuza (1864), având ca model constituția belgiană. Se proclamau unele principii de bază [...], anume «libertățile și drepturile fundamentale ale cetățeanului», «suveranitatea națională», «separarea puterilor în stat», responsabilitatea miniștrilor, sistemul parlamentar bicameral, monarhia constituțională și ereditară [...]. Numele oficial al țării, consemnat în actul fundamental, era România. Suveranul avea mari atribuții în materie executivă, dar și legislativă. Puterea legislativă o

avea totuși parlamentul, format din Senat și Camera Deputaților. Camera avea drept de autoconducere, de interpelare și de anchetă. [...] Constituția, nerecunoscând niciun fel de tutelă externă, a fost promulgată de domn fără a ține seama de suzeranitatea turcă sau de puterile garante.”

(I.A. Pop, *Istoria românilor*)

B. „Prin Decretul regal nr. 1045 din 27 februarie 1938, Carol al II-lea a promulgat noua Constituție. [...] Ea însemna ruperea pactului fundamental existent între națiune și monarhie, pact pe care îl enunțase Carol I în prima sa proclamație, după depunerea jurământului pe Constituția din 1 iulie 1866 [...] deoarece, pe de o parte, așa-zisa noua Constituție nu mai emana de la națiune, ci de la puterea executivă, iar pe de altă parte, pentru că nu s-a respectat modalitatea de revizuire a Constituției. [...] Separția puterilor în stat era în fapt desființată și se produce o concentrare masivă a puterii în mâinile regelui, care devine *capul statului* (art. 30). Puterea legislativă se exercită de rege *prin* reprezentarea națională (art. 31), iar puterea executivă este încredințată tot regelui care o exercită *prin* guvernul său (art. 32), preponderența regelui fiind clar formulată. [...] Regele putea convoca, închide, dizolva ambele Adunări sau numai una din ele [...] și le putea amâna lucrările [...]”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la atribuțiile regelui. **2 puncte**
3. Menționați conducătorul statului român și legea fundamentală la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că principiul separării puterilor în stat este desființat. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni desfășurate în statul român modern, anterioare evenimentelor descrise în sursa **A**. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a acțiunilor desfășurate de statul român modern în „criza orientală” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În august 1948, legea pentru reforma învățământului a închis toate școlile străine, inclusiv acelea administrate de culte. S-au făcut epurări în rândurile profesorilor și studenților de la universități. [...] Ministerul Învățământului a interzis folosirea unor materiale didactice și a autorizat manuale încorporând precepte marxist-leniniste. Marxism-leninismul, în interpretarea lui Stalin, a devenit obligatoriu de la școala secundară în sus, predarea religiei a fost total interzisă. [...]

La începutul anului 1949, au fost înființate două structuri principale ale Securității din Republica Populară Română. La 23 ianuarie, a fost creată Direcția Generală a Miliției, chemată să înlocuiască Poliția și Jandarmeria, iar la 7 februarie au fost create trupele de securitate. Ambele organisme au fost plasate sub autoritatea Ministerului de Interne. Printre îndatoririle Miliției era și aceea de a emite permise de ședere, ceea ce îi facilita sarcina de reglementare a mișcării populației, de monitorizare a suspectilor și de pregătire a deportărilor. [...] Principalele îndatoriri ale trupelor de securitate erau menținerea ordinii publice în centrele industriale și înăbușirea oricărei rezistențe față de măsurile guvernamentale, precum colectivizarea, confiscarea de bunuri și proprietăți. [...] Un cadru legal pentru acțiunile Securității, ale Miliției și trupelor de securitate a fost oferit de un nou sistem de justiție, a cărui principală caracteristică era subordonarea față de Partidul Muncitoresc Român și de stat. [...]

Supunerea față de Moscova [...] a fost însoțită de o supunere la nivel de partid. Consolidarea puterii lui Gheorghiu-Dej depindea de măsura în care reușea să nu dea stăpânilor săi sovietici vreun motiv să-i pună sub semnul întrebării loialitatea.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea,
P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un lider politic precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați formațiunea politică și forma de organizare a statului român, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la învățământ. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la rolul structurilor înființate în 1949, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**

6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia România se implică în relațiile internaționale, în perioada „Războiului Rece”. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre participarea românilor la relațiile internaționale din Evul Mediu și de la începuturile modernității, având în vedere:

- precizarea unui stat care a influențat participarea românilor la relațiile internaționale din secolul al XIV-lea;
- menționarea a două cauze ale implicării spațiului românesc în relațiile internaționale din secolul al XV-lea și a două acțiuni diplomatice la care participă românii în această perioadă;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat de un stat medieval românesc în relațiile internaționale din secolul al XVI-lea, în cadrul conflictelor militare;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica promovată de români în relațiile diplomatice de la începuturile modernității și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2016 Proba E. c)

Istorie

Sesiunea specială – 24 mai 2016

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională – profil artistic, toate specializările; – profil sportiv, toate specializările; – profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; – profil teologic, toate specializările.

- ◆ Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- ◆ Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- ◆ Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. 2 puncte pentru numirea oricărui spațiu istoric precizat în sursa A.
2. 2 puncte pentru precizarea, din sursa B, a oricărei informații referitoare la atribuțiile regelui.
3. câte 3 puncte pentru menționarea conducătorului statului român și a legii fundamentale la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. (3px2=6p)
4. 3 puncte pentru scrierea, pe foaia de examen, a literei B, corespunzătoare sursei care susține că principiul separării puterilor în stat este desființat.
5. 7 puncte pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).

6. – **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două acțiuni desfășurate în statul român modern, anterioare evenimentelor descrise în sursa A.
(1px2=2p)
- **câte 2 puncte** pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate.
(2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a acțiunilor desfășurate de statul român modern în „criza orientală” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru numirea oricărui lider politic precizat în sursa dată.
2. **2 puncte** pentru precizarea secolului la care se referă sursa dată.
3. **câte 3 puncte** pentru menționarea fiecăruia dintre cei doi domnitori din spațiul românesc, la care se referă sursa dată.
(3px2=6p)
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la învățământ.
(3px2=6p)
5. – **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la rolul structurilor înființate în 1949.
– **câte 3 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat.
(3px2=6p)
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date prin prezentarea oricărui fapt istoric relevant și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, ca urmare* etc.).

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărui stat care a influențat participarea românilor la relațiile internaționale din secolul al XIV-lea.
- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două cauze ale implicării spațiului românesc în relațiile internaționale din secolul al XV-lea și a oricăror două acțiuni diplomatice la care participă românii în această perioadă.
(3px4=12p)
- **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric desfășurat de un stat medieval românesc în relațiile internaționale din secolul al XVI-lea, în cadrul conflictelor militare.

3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat, prin evidențierea relației istorice de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/a unei caracteristici.

1 punct pentru utilizarea **doar** a unui exemplu/a unei caracteristici referitoare la faptul istoric menționat.

– **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la politica promovată de români în relațiile diplomatice de la începuturile modernității.

4 puncte pentru susținerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, ca urmare* etc.).

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

– **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat.

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat.

– **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere – cuprins – concluzie).

– **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice.

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice.

– **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**.